

UPPSALA
UNIVERSITET

Kliv över tröskeln

Kommunikation ses som en enkel sak av de flesta i världen. Framförallt förväntas du kunna prata och medverka i sociala sammanhang, men vad gör du om du inte kan prata men har en hel del att säga? Då finns det hjälp att få. Alternativ och Kompletterande Kommunikation är ett samlingsnamn för olika insatser för personer som har svårigheter med talet.

När dörren till kommunikation är stängd

Föreställ dig att du har haft en riktigt dålig dag. Någonting har hänt som har lämnat dig med en känsla av sorgsenhet och frustration, och det känns som att du ska spricka. En vän närmar sig, och frågar glatt hur det är med dig. Du är sammanbiten, dina rörelser är snabba och hårda. Du slår ut med armen, ger ifrån dig ett dämpat skrik. Din vän backar och ser frågande på dig. Hon frågar igen hur det är fatt, men förstår inte vad du menar. Till slut ger hon upp, klappar dig på axeln och går därifrån. Kvar sitter du med dina starka känslor, och du vill ingenting hellre än att få berätta, få gehör. Få förståelse.

Men du har inget tal. Ljuden formas inte, orden kommer inte över dina läppar. Du är utlämnad till att förmedla dig med hjälp av din kropp, men det är bara dina allra närmaste som har lärt sig förstå dig.

Leta efter nycklarna

Att kunna förmedla sig och vara med och bestämma över sin dag är inte självklart för alla. Du har kanske själv någon gång stött på en person med språkliga svårigheter, till exempel i ditt yrke, på en släkträff eller i närbutiken. Många lider i tystnad, men det behöver inte alltid vara så. Alternativ och Kompletterande Kommunikation, AKK, är ett samlingsnamn för olika strategier som kan användas för att kommunicera, exempelvis när talet inte fungerar. Det finns många olika sorters AKK: teckenbaserade, bildbaserade och högteknologiska. Vilken typ som passar användaren bäst provas ut individuellt utifrån personens behov. Målet är att användaren i största möjliga mån ska kunna säga det hen vill ha sagt - och bli lyssnad till.

Öppna dörren

Så, hur lyckades du till slut få din vän att förstå varför du var upprörd den där dagen? Jo, plötsligt kom en annan person gående med ditt AKK; en surfplatta innehållande appen som du använder för att kommunicera. Du kunde till slut förklara att din granne gjort någonting som gjorde dig både arg och ledsen. Du kunde till slut få berätta, få gehör. Få förståelse.

Med hjälp av AKK får fler personer möjlighet att uttrycka sig och att kliva över tröskeln in i en social gemenskap. Många dörrar går att öppna. Det gäller att hitta en nyckel som passar.

Populärvetenskap
logopedprogrammet

Skriven av studenterna
Ronja Olsson
Jessica Jonsson